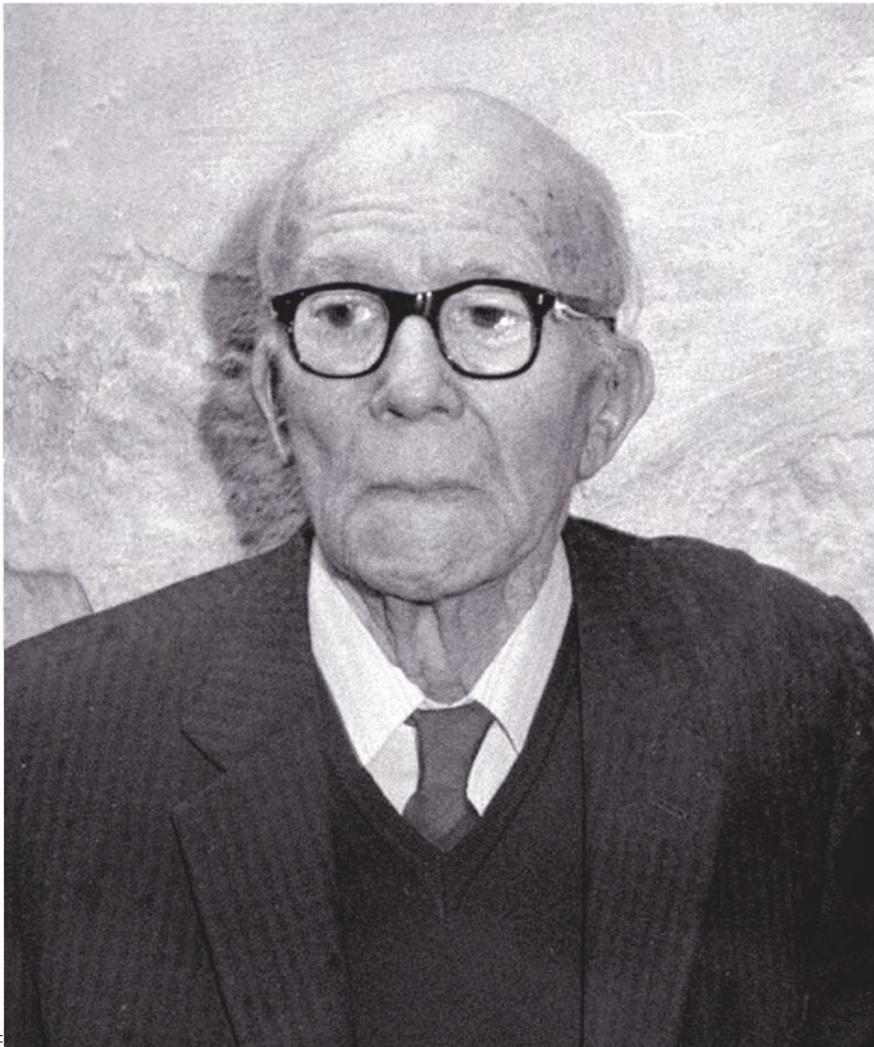

L'home que es va dedicar a aprendre, no a saber

Gerald Brenan és conegut com a hispanista, poeta i autor de llibres de viatges, i també com a autor dels magnífics *Pensaments en una estació seca*.

La col·lecció “Grans idees” de les Edicions 3i4, dirigida per Joan Garí, publica els ‘Pensaments en una estació seca’, de Gerald Brenan, recull d’aforismes, reflexions i petits assaigs. La traducció és de Josep Marco. Brenan hi parla de tot: vida, religió, literatura, art, societat, natura, somnis, amor i matrimoni.

“No he anat mai a la universitat i no puc afirmar que tinc un coneixement específic de res. Tota la vida m’he dedicat a aprendre més que no a saber.”

Gerald Brenan (Malta, 1894 - Alhaurín el Grande, Màlaga, 1987), advertia això a l’hora de presentar els seus *Pensaments en una estació seca*, enlllestits el gener de l’any 1977, és a dir, quan ja havia arribat a la vuitantena, llibre que ara ens posa a l’abast la nova col·lecció “Grans idees” de les Edicions 3i4, en traducció de Josep Marco.

L’hispanista Gerald Brenan, l’autor del famós *The Spanish Labyrinth* (‘El Laberint espanyol’) no era només un hispanista, era un home format en la lectura dels clàssics universals, dels grecs i llatins als anglesos, passant, sobretot, pels francesos, fossin poetes, novel·listes, assagistes o moralistes.

Atent als grans noms de la cultura de tots els temps, va saber mantenir una doble curiositat entusiàstica pel món literari de la ficció i pel de les idees.

Gerald Brenan beu de Dante, Montaigne i La Rochefoucauld, dialoga amb ells, i alhora és capaç de copsar i descriure, amb un criteri exemplar, i amb l’agilitat que li demana el quadern de notes, les característiques –positives i negatives– de l’obra dels grans novel·listes, de Balzac, Stendhal i Flaubert, a Thackeray, Jane Austen i Virginia Woolf.

De tots els autors, en comenta la cara i la creu. Després d’indicar que la paraula *grandesa* no es pot aplicar a Jane Austen perquè no ens eixampla la capacitat imaginativa, proclama que, això no obstant, és l’artista més perfecta de la novel·la que ha produït potser cap literatura.

Un cop ha descobert que *La fira de les vanitats* de Thackeray és potser la tercera gran novel·la escrita per escriptors britànics, després de *Middlemarch* i *Cims borrascosos*, veu que al llibre li manca alguna cosa, perquè no crea una il·lusió completa de vida, com sí que fa, per exemple, *Anna Karènia*.

I de Balzac diu allò que no volen reconèixer els francesos, que de fet les seves novel·les tenen un fort ingredient de melodrama, prosa romàntica dolenta i llargs passatges que no convencen

“El matrimoni és magnífic perquè et permet estar sol sense sentir-te sol”

GERALD BRENAN

Pensaments en una estació seca

Traducció de Josep Marco

“Grans idees”. Edicions 3i4.

València, 2009.

320 pàgines / 14,50 euros

A les persones els agradaria estimar-se a si mateixes, però normalment s'adonen que no poden. Això és perquè s'han creat una imatge ideal de si mateixes que deixa la seua personalitat real a l'ombra.

La pietat cristiana és jueva, però els seus mites i festes són grecs i pagans.

Els intel·lectuals són persones que creuen que les idees són més importants que no els valors. Es refereixen, és

clar, a les seues idees i als valors d'altri.

L'encís del camp anglès, de les seues extensions verdes i les seues tanques, rau a redescobrir coses conegudes des de molt temps enrere i familiars des de la infantesa. El dels països estrangers rau en la seua manca de familiaritat.

Les noves idees d'una època esdevenen les ideologies de la següent; però llavors, amb tota probabilitat, ja estaran antiquades i seran inaplicables.

La funció social de la religió és apaivagar l'ansietat.

Tothom és un pesat per a algú altre. Això no té importància. La qüestió és evitar ser un pesat per a un mateix.

El matrimoni és magnífic perquè et permet estar sol sense sentir-te sol.

No sempre estem tan enamorats com creiem.

La consciència s'assembla a un escenari ben il·luminat. Els actors que s'han après els papers eixiran quan els pertoque, però mentrestant n'hi ha milers d'altres que esperen i xiuxiuegen entre bastidors.

perquè no coneixia prou bé la societat que descrivia, tot i que ell es considerava un realista que cartografiava la burgesia. No, ens ve a dir Brenan, no la coneixia prou. Per què? Brenan ho veu molt bé: passava massa temps al seu escriptori per a tenir una experiència vital equivalent a l'abast de les seves novel·les.

Pensaments en una estació seca s'obre amb una citació del doctor Samuel Johnson que també la signarien Josep Pla i Joan Fuster: “M'agraden les anècdotes. Tant de bo la humanitat arribe algun dia a escriure tan sols de manera aforística, a banda de la narrativa, i es canse de la preparació i la connexió i la il·lustració i de totes les tècniques que serveixen per a fer un gran llibre.”

També signarien Pla i Fuster la manera de pensar de Gerald Brenan, que la fa procliu, diu al prefaci, “a un escepticisme moderat –hostil a les camàndules i al dogmatisme– i a creure que les opinions, si guanyen, cal mantenir-les amb humilitat”.

Gerald Brenan va aplegar les notes del seu quadern, en el moment de preparar el llibre, en un gran nombre de seccions, com la vida, l'amor, el matri-

Via Emilio Ortuño, 18
03500 BENIDORM

Tel. 965 851 549

Fax 965 852 236

www.benidormplaza.com

e-mail: reservas@benidormplaza.com

El J. H. H. H.

Ernest Hemingway i Gerald Brenan, el maig del 1959, al barri malagueny de Churriana, a la casa del matrimoni americà Bill i Annie Davis. Llavors, Brenan també s'havia establert a Churriana.

moni, la mort, la religió –importantíssima, aquesta secció–, la literatura, l'ofici d'escriure o fins i tot els somnis.

A última hora va caldre, per no superar el cost de producció previst, descartar cinc seccions originals, les dedicades a la filosofia, la història, la societat, la política i la revolució, i

també algunes entrades sobre poetes.

Però va deixar intactes les possibles contradiccions. Algunes peces breus es contradueixen, “perquè –diu al prefaci– sóc ben capaç de tenir opinions diferents en moments diferents, i és possible fins i tot que tinga opinions diferents al mateix temps”.

On és la veritat, doncs? No cal cercar-la. L'autor no pretén que els breus escrits siguin expressió de la veritat, per molt dogmàtic que sembli el to. La seva intenció ha estat d'estimular el pensament. Com diu en una nota, les persones que pensen que la veritat és més important que la vida són els pedants, perquè la veritat, presa en un sentit massa estricte, pot ser enemiga de la vida.

Les notes del llibre tenen característiques diferents. Això fa amena la lectura. N'hi ha que s'acosten a la poètica de l'aforisme i llavors sembla que l'autor viu al segle XVIII francès. Unes altres són petits assaigs en què la ment inquisitiva i discursiva de Brenan troba amplària per a esplaiar-se, com diu el traductor, Josep Marco, a la introducció.

L'amplitud dels interessos de l'autor i la claredat i la fluïdesa del seu estil desperten en el lector ànsies d'emulació, diu Josep Marco. Però com que aquesta emulació és radicalment impossible, conclou, podem viure l'experiència que se'ns presenta de manera vicària, és a dir, delegant en l'escriptor però absorbint tot allò que ens sigui útil, pertinent i rellevant.

Lluís Bonada

Trossos i mossos

Alfons Llorenç

Genealogia

Saba vinguda del nord descendia al llarg de la carena mediterrània, seguint les petjades i els camins del vent tramuntanal. Europa davallava, s'eixamplava, i naixia el poble valencià. Vinguérem al món valencians i europeus alhora. Un dissabte de tardor, un 9 d'octubre de l'any de Nostre Senyor 1238, uns europeus de cultura occidental i llatina (els *ròm*, els romans, segons els sarraïns) instituïren un nou estat sobirà a l'occident cristià. L'Europa (els *ròm*) que ens va dotar d'entitat i institucions és la

que es covà a les fondes valls pirinenques, als comtats, hereus de la Marca Hispànica, establerts a banda i banda dels Pirineus. És l'Europa generada per Carlemany (gran pare de la nostra nació, fonament de la nostra bàsica diferència amb la resta de nacions ibèriques), el restaurador de l'imperi romà, ara també cristià, en fer-se coronar a Roma per Nadal de l'any 800 –anys després, el 1204, l'imità, evidenciant uns estrets vincles europeus, el ja nostre Pere el Catòlic, pare de Jaume I i conqueridor del Racó d'Ademús i de la Tinença de Benifassà–; és l'Europa que va estrenar el parlamentarisme a Toluges el 1027, en reunir la primera Assemblea de Pau i Treva, a la qual van incorporar-se, no sols els eclesiàstics, sinó també els nobles i els ciutadans; és l'Europa que es retroba en el dret romà, més a mida de ciutadans, més horitzontal, menys vertical que el germànic, irradiat des de Bolonya i après amb entusiasme per Jaume

Porta de l'Almoina de la Seu de València.

I i els seus assessors, i que es palesa en els Furs de València, la nostra constitució medieval. Els valencians no sols tinguérem el primer codi d'organització romana, sinó el més avançat, el més democràtic, que ens va fer més lliures que no s'estilava en aquell temps: “Ai dels pobles que s'obliden d'aquestes introspeccions i no s'aturen per palpar-se el cos, escoltar-se l'ànima.”

Periodista